

Zdravie a pohyb

Obsah

Zdravie a pohyb	2
<i>Charakteristika oblasti</i>	<i>2</i>
<i>Ciele vzdelávacej oblasti</i>	<i>4</i>
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova pre 1. cyklus.....	5
<i>Ciele vzdelávania pre 1. cyklus.....</i>	<i>5</i>
Zdravie a životný štýl.....	6
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť.....	6
Pohybové kompetencie	7
Šport a pohybová aktivita	10
Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva	11
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova pre 2. cyklus.....	12
<i>Ciele vzdelávania pre 2.cykus</i>	<i>12</i>
Zdravie a životný štýl.....	13
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť.....	14
Pohybové kompetencie	15
Šport a pohybová aktivita	16
Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva	18
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova pre 3. cyklus.....	20
<i>Ciele vzdelávania pre 3.cykus</i>	<i>20</i>
Zdravie a životný štýl.....	21
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť.....	22
Pohybové kompetencie	23
Šport a pohybová aktivita	24
Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva	26

Zdravie a pohyb

Charakteristika oblasti

Vzdelávacia oblasť *Zdravie a pohyb* vytvára u žiaka priestor pre rozvoj pohybovej a zdravotnej gramotnosti, so zameraním sa na osvojenie vedomostí a zručností súvisiacich so zdravým spôsobom života, pohybovou a športovou aktivitou. Zdravotná gramotnosť znamená dosiahnutie úrovne vedomostí, osobných zručností a sebadôvery pri prijímaní opatrení na zlepšenie osobného a komunitného zdravia zmenou osobného životného štýlu a životných podmienok. Zlepšením prístupu k informáciám o zdraví a ich schopnosti efektívne ich využívať je zdravotná gramotnosť rozhodujúca pre posilnenie postavenia starostlivosti o svoje zdravie (WHO, 1998).¹ Pod pohybovou gramotnosťou rozumieme zastrešujúci koncept, ktorý zachytáva vedomosti, zručnosti, porozumenie a hodnoty týkajúce sa prevzatia zodpovednosti za cieľavedomú pohybovú aktivitu a pohyb človeka v priebehu celého života, bez ohľadu na fyzické alebo psychologické obmedzenia (Dudley, 2015).² Žiaci porozumejú významu pohybovej a športovej aktivity pri upevňovaní telesného a duševného zdravia a spoznajú účinok vykonávaných cvičení na organizmus.

Vzdelávacia oblasť *Zdravie a pohyb* rozvíja sociálnu, emočnú, intelektuálnu ako i etickú stránku žiaka. Pri realizovaní obsahu vzdelávacej oblasti je dôležité rešpektovať individuálne dispozície žiakov v súlade so základnými princípmi inklúzie. Významnou súčasťou je motivácia žiakov k dosiahnutiu individuálnych zlepšení svojej všeobecnej pohybovej výkonnosti, pri akceptovaní vlastných pohybových kompetencií a ich limitov. Aktivity vzdelávacej oblasti *Zdravie a pohyb* realizované prostredníctvom vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova, ako aj každodenné školské pohybové aktivity, kurzové formy výučby a výchovná činnosť v rámci školského klubu detí, sa realizujú v rámci konceptu aktívnej školy. Dôležitým poslaním vzdelávacej oblasti je vytváranie pozitívneho vzťahu žiakov k pravidelnej pohybovej a športovej činnosti ako nevyhnutného základu aktívneho využívania voľného času. Jedným z hlavných cieľov vzdelávacej oblasti je pochopiť význam pohybu ako esenciálnej súčasti každodenného života a jeho vplyv na duševné a telesné zdravie.

Pohybovú aktivitu by mali žiaci vnímať ako primárnu možnosť trávenia voľného času. Pre začlenenie

¹ World Health Organization. Division of Health Promotion, Education, and Communication. (1998). Health promotion glossary. World Health Organization.

² Dudley, D.A., 2015. Conceptual Model of Observed Physical Literacy. In: *The Physical Educator* 72(5): 236 – 260.

pohybovej aktivity do každodenného života je nevyhnutné rozvíjať pohybové schopnosti a osvojiť si pohybové zručnosti v rôznych oblastiach pohybových, tanečných a športových aktivít, ktoré následne budú vytvárať priestor pre rozvoj celkovej pohybovej gramotnosti. Súčasne by žiaci mali mať predstavu o svojich vlastných pohybových kompetenciách, mali by v rámci telesnej a športovej výchovy dostať príležitosť spoznávať zákonitosti fungovania ľudského tela. Tie je možné odhaľovať pravidelným monitorovaním telesnej zdatnosti a všeobecnej pohybovej výkonnosti, ktoré poskytnú žiakom príležitosť získať informácie o vlastných pohybových možnostiach. Súčasťou vzdelávacej oblasti je aj získavanie základných vedomostí a zručností pre zvládanie situácií ohrozenia bezpečnosti, zdravia a života v rámci praktických účelových cvičení.

Komponenty vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb vychádzajú z jej charakteristiky a jej cieľov. Základné komponenty sú (obr. 1):

- Zdravie a životný štýl
- Pohybové kompetencie
- Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť
- Šport a pohybová aktivita
- Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva

Obrázok č. 1. Komponenty vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb

Ciele vzdelávacej oblasti

- 1.** Vytvoriť pozitívny vzťah k pohybovej aktivite a športu,
- 2.** rozvíjať pohybovú gramotnosť,
- 3.** porozumieť vplyvu pohybu na telesné a duševné zdravie,
- 4.** vnímať pohybovú aktivitu ako možnosť trávenia voľného času,
- 5.** chápať význam diagnostiky ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti vo vzťahu ku zdraviu,
- 6.** rozvíjať pohybové schopnosti a osvojiť si pohybové zručnosti pohybovými a športovými aktivitami,
- 7.** získať vedomosti a zručnosti potrebné pre ochranu života a zdravia v krízových situáciách.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je, aby žiaci chápali význam pohybu pre svoje zdravie a vnímali pohyb ako každodennú súčasť svojho života. Žiaci by mali poznať a zlepšovať úroveň svojej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Očakáva sa, že v 1. cykle budú mať žiaci nadobudnuté základné pohybové zručnosti, ktoré budú predpokladom pre rozvoj pohybovej gramotnosti. Žiaci budú chápať význam fair-play v športe a budú sa snažiť dodržiavať dohodnuté pravidlá v realizovaných pohybových a športových hrách, ktoré podporia ich zmysel pre kolektívnosť a spolupatričnosť. Dôležitou súčasťou je i pochopenie ochrany svojho života a zdravia ako i života a zdravia iných ľudí vo svojom okolí.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Identifikovať charakteristiky zdravého životného štýlu.
2. Ovládať základné pohybové zručnosti.
3. Dodržiavať dohodnuté pravidlá pohybových a športových hier.
4. Oznamovať ohrozujúcu situáciu, privolať, resp. poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.
5. Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

Zdravie a životný štýl

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Pochopiť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie.	Pochopiť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie.
Identifikovať aspoň tri zdraviu prospešné potraviny.	
Dodržiavať základné hygienické zásady pri vykonávaní pohybových aktivít.	Dodržiavať základné hygienické zásady pri vykonávaní pohybových aktivít.
Rozlišovať správne a chybné držanie tela.	Rozlišovať správne a chybné držanie tela.
Predviesť aspoň dve cvičenia pre podporu správneho držania tela.	
Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny, pohyb a odpočinok v dennom režime.	Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny, pohyb a odpočinok v dennom režime.
Hygienické zásady pred, pri a po cvičení, hygiena cvičebných úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad.	Hygienické zásady pred, pri a po cvičení, hygiena cvičebných úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad.
Organizácia cvičenia, dopomoc pri cvičení.	
Zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela.	Zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.	Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.

Vysvetliť význam pohybu, ktorý je potrebný pre rozvoj telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.	
Predviesť aspoň dve pohybové hry pre rozvoj pohybových schopností.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, potenie, dýchanie, farba, pokožky, koordinácia pohybov.	
Pohybové prostriedky pre rozvoj pohybových schopností (cvičenia, hry, štafety, súťaže, prekážkové dráhy).	
Význam pravidelnosti cvičenia pri rozvíjaní pohybových schopností.	Význam pravidelnosti cvičenia pri rozvíjaní pohybových schopností.

Pohybové kompetencie

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Správne pomenovať a vykonať základné polohy tela, jeho častí a reagovať na základné povely.	
Využívať základnú techniku behu, skoku a hodu loptičkou.	Využívať základnú techniku behu, skoku.
Využívať základné gymnastické cvičenia v rôznych obmenách.	
Ukázať aspoň dve úpolové cvičenia.	
Využívať základnú techniku manipulácie s náčiním a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej hre.	Využívať základnú techniku manipulácie s náčiním a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej hre.

Zladiť pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.	Zladiť pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.
Uplatňovať základné zručnosti pri realizácii sezónnych pohybových aktivít.	
Bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a teréne a v rôznych prírodných podmienkach.	Bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a teréne a v rôznych prírodných podmienkach.

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Základné postoje, obraty – rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, na značky, čiara, priestor, ihrisko, poradové cvičenia a hry ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore.	
Lokomočné zručnosti – bežecká abeceda, beh rýchly, beh vytrvalostný, beh akceleračný, štarty z rôznych polôh, beh so zmenami smeru, hod loptičkou, hod plnou loptou, skok do diaľky znožmo z miesta.	Lokomočné zručnosti – behy a skoky.
Gymnastika – základné gymnastické cvičenia (základné polohy a postoje, cvičenia okolo rôznych osí tela cvičiaceho ako prevaly, obraty a kotúle, stojka na lopatkách), cvičenie na náradí (lavičky, rebriny, debna, preliezky, mostík, trampolínka).	
Úpolové cvičenia a hry (preťahy, pretlaky a odpory).	
Manipulačné zručnosti – pohybové hry a cvičenia zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami (lopta, stuha, obruč, krátka tyč, švihadlo, lano a pod.), lezecké a prekážkové dráhy.	Manipulačné zručnosti – pohybové hry a cvičenia zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami (lopta, stuha, obruč, krátka tyč, švihadlo, lano a pod.).

Rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, hrou na tele, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti, tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky a poskoky.	Rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, hrou na tele, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti.
Chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na povrch a terén, turistika – jej druhy a formy.	Chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na povrch a terén, turistika – jej druhy a formy.
Sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – cvičenia a hry zamerané na oboznámenie sa s vodným prostredím (splývanie, dýchanie a orientácia vo vode, skoky do vody z rôznych polôh, nácvik techniky plaveckých spôsobov kraul, znak a prsia), cvičenia a hry zamerané na osvojenie si základných zručností z in-line korčuľovania a korčuľovania na ľade (jazda vpred, vzad, zastavenie, obraty a oblúky a pod.), cvičenia a hry zamerané na osvojenie si základných zručností z lyžovania a snowboardingu (manipulácia so snowboardom, lyžami a palicami, zapínanie a vypínanie lyží a snowboardu, základné postoje, chôdza, obraty, výstupy, jazda po spádnicí, obojstranný prívrat, jazda šikmo svahom, oblúky v prívrate a z prívratu, padajúci list a pod.), iné sezónne pohybové aktivity (cyklistika, bežecké lyžovanie, sánkovanie a pod.) – cvičenia a hry zamerané na osvojenie si iných základných sezónnych zručností.	

Šport a pohybová aktivita

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rešpektovať dohodnuté pravidlá v hre a športovej činnosti.	Rešpektovať dohodnuté pravidlá v hre a športovej činnosti.
Uplatňovať zásady fair-play pri hre a športových činnostiach.	Uplatňovať zásady fair-play pri hre a športových činnostiach.
Identifikovať základné olympijské symboly, olympijské motto, pojem olympiáda a minimálne troch slovenských športovcov – olympionikov.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Základné pravidlá realizovaných hier a športových činností (priebeh, bezpečnosť, výber športového náčinia v súlade s určeným účelom a pod.).	Základné pravidlá realizovaných hier a športových činností (priebeh, bezpečnosť, výber športového náčinia v súlade s určeným účelom a pod.).
Význam a základy fair-play (športová etika), kooperácia a špecifiká komunikácie v pohybových a športových činnostiach.	Význam a základy fair-play (športová etika), kooperácia a špecifiká komunikácie v pohybových a športových činnostiach.
Základy olympizmu – symboly, motto a základné pojmy, slovenský olympizmus.	

Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.	
Rozpoznať a oznámiť situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva.	Rozpoznať a oznámiť situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva.
Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.	Dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.
Identifikovať osoby, na ktoré by sa mali obrátiť v prípade ohrozenia zdravia alebo života.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Kolektívne aktivity (organizované prechádzky na určené miesta, účelové hry s cieľom poukázať na dôležitosť spolupatričnosti a kolektívnosti).	
Význam vzťahov s inými ľuďmi vrátane rodičov, rovesníkov, spolupráca v skupine, sebaochrana, rešpekt, sebaúcta, poznanie svojich schopností.	
Prvá pomoc pri drobných poraneniach.	
Simulácia ohrozujúcej situácie v prostredí triedy a nácvik privolania pomoci.	Simulácia ohrozujúcej situácie v prostredí triedy a nácvik privolania pomoci.
Základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách.	Základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách.
Základné pravidlá cestnej premávky.	Základné pravidlá cestnej premávky.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je pravidelná realizácia pohybových a športových aktivít ako súčasti zdravého životného štýlu. Žiaci si osvoja nové pohybové zručnosti a dokážu ich aplikovať v pohybových a športových hrách. Žiaci dokážu rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka. Žiaci by mali vnímať šport ako prostriedok podpory sociálnych zručností a morálneho správania a postupne sa naučiť reagovať v krízových situáciách.

Ciele vzdelávania pre 2.cyklus

1. Vytvoriť si vlastný zdraviu prospešný jedálniček.
2. Identifikovať negatívne vplyvy návykových látok.
3. Chápať účinok pohybovej aktivity na organizmus a na správne držanie tela.
4. Využívať získané pohybové zručnosti v rôznom prostredí a v rôznych podmienkach.
5. Orientovať sa v športovej terminológii a v oblasti športu (vymenovať slovenských reprezentantov, olympijské myšlienky a podobne).
6. Ovládať základy orientácie v prírode a teréne, rozumieť organizovaným presunom, poznať základné varovné signály civilnej ochrany, privolať a poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.

Zdravie a životný štýl

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovať zdravú a nezdravú výživu.	Rozlišovať zdravú a nezdravú výživu.
Rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka.	Rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka.
Identifikovať základné príčiny nesprávneho držania tela a predviesť aspoň tri cvičenia na podporu správneho držania tela.	
Dodržiavať základné hygienické zásady a bezpečnosť pri vykonávaní pohybových aktivít.	
Vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej aktivity.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zdraviu prospešné potraviny ako základ vhodného jedálnička, význam príjmu a výdaja energie.	Zdraviu prospešné potraviny ako základ vhodného jedálnička, význam príjmu a výdaja energie.
Negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka.	Negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka.
Význam pohybu pre zdravie človeka.	Význam pohybu pre zdravie človeka.
Zásady správneho držania tela, príčiny chybného držania tela, odchýlky v držaní tela, cvičenia pre správne držanie tela.	
Pravidlá bezpečného správania sa pri pohybových aktivitách.	
Hygienické zásady pri pohybových aktivitách.	
Úloha rozcvičenia – príprava na pohybovú aktivitu a prevencia pred zranením.	

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.	Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.
Odmerať pulzovú frekvenciu a s pomocou učiteľa interpretovať úroveň telesného zaťaženia.	
Predviesť aspoň tri pohybové hry na rozvoj pohybových schopností.	
Rozpoznať základné prejavy únavy pri telesnej záťaži.	Rozpoznať základné prejavy únavy pri telesnej záťaži.

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Motivácia k zlepšeniu vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.	Motivácia k zlepšeniu vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.
Poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti.	
Meranie pulzovej frekvencie, príčiny zmien, poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov.	Meranie pulzovej frekvencie, príčiny zmien, poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov.
Pohybové schopnosti (kondičné a koordinačné) a možnosti (prostriedky) ich rozvoja.	

Pohybové kompetencie

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumieť základnej terminológii telovýchovných a športových činností, vykonať základné povely.	
Zvládnuť optimálnu techniku manipulácie s náčiním a rôznymi pomôckami a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej aktivite.	Zvládnuť optimálnu techniku manipulácie s náčiním a rôznymi pomôckami a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej aktivite.
Vykonať požadované pohyby tela, chôdzu, skoky a beh v súlade s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.	Vykonať požadované pohyby tela, chôdzu, skoky a beh v súlade s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.
Predviesť aspoň dve strečingové cvičenia.	Predviesť aspoň dve strečingové cvičenia.

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Základné povely, postoje, obraty – pozor, pohov, vyrovať, rozchod, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, na značky, čiara, priestor, ihrisko, cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore.	
Cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami.	Cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami.
Rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, cvičenia so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách.	Rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti, tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, cvičenia so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách.
Strečing, relaxačné a dýchacie cvičenia.	Strečing, relaxačné a dýchacie cvičenia.

Šport a pohybová aktivita

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovať pojmy technika a taktika.	
Aplikovať dohodnuté pravidlá v určenej hre (hráč) a športovej činnosti a rešpektovať ich.	Aplikovať dohodnuté pravidlá v určenej hre (hráč) a športovej činnosti a rešpektovať ich.
Riadiť sa zásadami fair-play v hre a športovej činnosti ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci.	Riadiť sa zásadami fair-play v hre a športovej činnosti ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci.
S pomocou učiteľa pripraviť a viesť jednoduchú hru alebo športovú činnosť (súťaž) pre spolužiakov ako organizátori či rozhodcovia.	
Vymenovať aspoň piatich úspešných slovenských a troch zahraničných športových reprezentantov v individuálnych a/alebo kolektívnych športoch.	
Vysvetliť význam základných olympijských myšlienok a posolstva olympizmu.	
Predviesť techniku základných atletických cvičení – behy, skoky, hody, vrhy.	Predviesť techniku základných atletických cvičení – behy, skoky, hody, vrhy.
Predviesť techniku základných gymnastických cvičení – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance.	
Predviesť techniku základných úpolových cvičení.	
Predviesť techniku základných herných činností vo vybraných športových hrách.	
Zapojiť sa aktívne do minihry v rámci vybraných športových hier, alebo hry s dohodnutými pravidlami.	Zapojiť sa aktívne do minihry v rámci vybraných športových hier, alebo hry s dohodnutými pravidlami.

Aplikovať aspoň štyri pohybové hry zamerané na rozvoj kreativity a kooperácie.	
Zvládnuť základné tanečné kroky a tanečné motívy v regionálnych ľudových resp. moderných tancoch.	
Preplávať jedným plaveckým spôsobom 25 m.	Zvládnuť základné plavecké zručnosti.
Predviesť základné zručnosti súvisiace s realizáciou sezónnych pohybových aktivít.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží.	Pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží.
Úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH, olympijská symbolika, olympijské myšlienky a hodnoty, kalokagatia.	
Atletika – behy, skoky, hody, vrhy.	Atletika – behy, skoky, hody, vrhy.
Gymnastika – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance.	
Úpoly – zdokonaľovanie základných úpolových techník.	
Športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich uplatnenie v minihre, resp. hre s dohodnutými pravidlami (výber športovej hry závisí od podmienok školy).	Športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich uplatnenie v minihre, resp. hre s dohodnutými pravidlami (výber športovej hry závisí od podmienok školy).
Pohybové hry ako prostriedok na upevňovanie herných činností, na rozvoj kreativity a kooperácie.	

Sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – zdokonaľovanie techniky plaveckých spôsobov, cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít (napr. jazda zručnosti na korčuliach, bicykli, plynule/bez pádu zjazdiť na lyžiach a snowboarde nenáročný lyžiarsky svah, bezpečne realizovať jazdu na lyžiarskom dopravnom zariadení, absolvovať vychádzku/výlet na bežkách a pod.).	Sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – zdokonaľovanie techniky plaveckých spôsobov, cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít (napr. jazda zručnosti na korčuliach, bicykli, plynule/bez pádu zjazdiť na lyžiach a snowboarde nenáročný lyžiarsky svah, bezpečne realizovať jazdu na lyžiarskom dopravnom zariadení, absolvovať vychádzku/výlet na bežkách a pod.).

Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.
Rozpoznať a oznámiť nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie, využiť praktické zručnosti v sebaochrane.	Rozpoznať a oznámiť nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie, využiť praktické zručnosti v sebaochrane.
Absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok, v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia.	
Dodržiavať zásady bezpečného správania sa pri vode a na horách v rôznych poveternostných podmienkach (ročných obdobiach).	
Popísať postup v krízových situáciách a primerane veku na tieto situácie reagovať.	Popísať postup v krízových situáciách a primerane veku na tieto situácie reagovať.

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Praktické poskytnutie prvej pomoci (stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, popálenín).	Praktické poskytnutie prvej pomoci (stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, popálenín).
Určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia tábora a ohniska.	
Presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok, základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode, základy geocachingu.	
Evakuácia, evakuačný batoh, úkryty, chemické ohrozenie, únik nebezpečných látok, povodne a záplavy, branné cvičenie – simulácia prežitia v prírode a správanie sa v terénne ohrozenom priamym vonkajším nebezpečenstvom.	Evakuácia, evakuačný batoh, úkryty, chemické ohrozenie, únik nebezpečných látok, povodne a záplavy, branné cvičenie – simulácia prežitia v prírode a správanie sa v teréne ohrozenom priamym vonkajším nebezpečenstvom.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je začleniť pohybovú a športovú aktivitu do každodenného režimu, pričom žiaci by mali vedieť identifikovať pohybové a športové aktivity, ktoré sú prospešné pre ich zdravie s ohľadom na svoje vlastné dispozície. Žiaci by mali vedieť využívať moderné technológie pre podporu rozvoja svojej telesnej zdatnosti a súčasne pre udržanie svojej zdravej telesnej hmotnosti. Žiaci by mali vedieť ohodnotiť svoju úroveň telesnej zdatnosti a navrhnúť vhodný pohybový program pre jej rozvoj. Mali by sa vedieť orientovať v oblasti športu, identifikovať problémy súvisiace s dopingom a návykovými látkami a nadmerným používaním digitálnych zariadení, sociálnych sietí a ich dopadom na zdravie. Žiaci vedia rozpoznať jednotlivé krízové situácie dokážu adekvátne zareagovať v prípade ohrozenia bezpečnosti zdravia a života.

Ciele vzdelávania pre 3.cyklus

1. Aktívne sa starať o svoje duševné a telesné zdravie.
2. Využívať veku primerané aplikácie a moderné technológie pre podporu svojho zdravia a rozvoj telesnej zdatnosti.
3. Identifikovať funkčné zmeny organizmu vplyvom telesného zaťaženia (pulzová frekvencia, potenie, začervenanie a pod.) a rozlišovať intenzitu zaťaženia.
4. Uplatňovať zásady fair-play v športe ako súťažiaci, pomocný rozhodca, organizátor, divák.
5. Prakticky aplikovať pohybové a športové zručnosti vo všetkých realizovaných pohybových a športových aktivitách.
6. Rozoznať jednotlivé krízové situácie, určiť postupy pri ich riešení, využiť znalosti z orientácie v prírode a teréne v prípade potreby, ochrániť seba a iných ochrannými prostriedkami a poskytnúť prvú pomoc.

Zdravie a životný štýl

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vysvetliť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie po všetkých jeho stránkach (telesnej, duševnej, sociálnej).	Vysvetliť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie po všetkých jeho stránkach (telesnej, duševnej, sociálnej).
Vytvoriť zdraviu prospešný jedálniček pre udržanie zdravej telesnej hmotnosti.	
Vytvoriť individuálny pohybový program pre podporu správneho držania tela.	
Chápať účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém.	Chápať účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém.
Používať dostupné aplikácie a moderné technológie pre podporu zdravého životného štýlu.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim a stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži.	Zásady zdravého životného štýlu, pitný režim a stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži.
Význam príjmu a výdaja energie, zachovanie rovnováhy príjmu a výdaja energie pre udržanie primeranej telesnej hmotnosti.	
Zásady správneho držania tela, cvičenia a programy pre správne držanie tela.	
Pohybový režim, aktívny odpočinok, základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa, ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.	Pohybový režim, aktívny odpočinok, základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa, ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.

Zdraviu prospešné voľnočasové pohybové a športové aktivity vo vzťahu k veku a záujmom jedinca.	Zdraviu prospešné voľnočasové pohybové a športové aktivity vo vzťahu k veku a záujmom jedinca.
Získavanie a interpretácia údajov z aplikácií a zariadení, ktoré sú zamerané na monitorovanie pohybovej aktivity, intenzity zaťaženia a vytvorenie zdraviu prospešného jedálnička.	Získavanie a interpretácia údajov z aplikácií a zariadení, ktoré sú zamerané na monitorovanie pohybovej aktivity, intenzity zaťaženia a vytvorenie zdraviu prospešného jedálnička.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.	Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.
Vysvetliť význam diagnostiky pohybovej výkonnosti pre zdravie a osobný telesný, motorický a funkčný vývin.	
Využívať rôzne pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.	
Interpretovať základné fyziologické zmeny organizmu súvisiace so zaťažením pri pohybovej aktivite.	
Interpretovať údaje získané z dostupných monitorovacích zariadení, ako napríklad multifunkčné hodinky alebo športtestre, prípadne mobilné aplikácie v smartfónoch, ktoré vedú zaznamenať a analyzovať údaje o telesnej zdatnosti a s ich pomocou si vedú vytvoriť vlastný, denný pohybový program.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, meranie somatometrických ukazovateľov.	Poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, meranie somatometrických ukazovateľov (hmotnosť, výška).
Fyziologické ukazovatele organizmu súvisiace so zaťažením, vysvetlenie rozdielov v pulzovej frekvencii, príčiny zmien poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení (potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov), zmeny telesnej zdatnosti v období puberty.	
Pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.	Pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.
Monitorovacie zariadenia, ako napríklad multifunkčné hodinky alebo športtestre, prípadne mobilné aplikácie v smartfónoch pre zaznamenávanie a analýzu údajov o telesnej zdatnosti, možnosti tvorby (plánovania) individuálnych pohybových programov na základe získaných a vyhodnotených údajov.	

Pohybové kompetencie

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Uplatniť všetky osvojené základné pohybové kompetencie v pohybovej aktivite a bezpečne sa pohybovať v rôznom teréne a v rôzne zložitých podmienkach.	Uplatniť všetky osvojené základné pohybové kompetencie v pohybovej aktivite a bezpečne sa pohybovať v rôznom teréne a v rôzne zložitých podmienkach.

Poskytovať spätnú väzbu svojim spolužiakom z hľadiska správnosti vykonávania rôznych pohybových aktivít.	
Predviesť aspoň tri dynamické strečingové cvičenia.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Špecifiká pohybu v rôznych podmienkach, s rôznym náčiním a pomôckami.	Špecifiká pohybu v rôznych podmienkach, s rôznym náčiním a pomôckami.
Metódy hodnotenia správnosti vykonávania pohybovej aktivity a jej bezpečnosť.	
Dynamický strečing.	
Pohyb v rôznom prírodnom teréne a rôznych podmienkach.	Pohyb v rôznom prírodnom teréne a v rôznych podmienkach.

Šport a pohybová aktivita

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Aplikovať pravidlá v hre a športovej činnosti a rešpektovať ich, uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci.	Aplikovať pravidlá v hre a športovej činnosti a rešpektovať ich, uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci.
Vymenovať aspoň 5 súčasných a/alebo minulých úspešných športových reprezentantov a/alebo trénerov z regiónu.	
Vysvetliť význam základných olympijských myšlienok a hodnôt, systém olympijských hier a význam olympijských hier mládeže.	
Predviesť a popísať techniku základných atletických disciplín.	Predviesť a popísať techniku základných atletických disciplín.
Predviesť a popísať techniku základných gymnastických disciplín.	

Vytvoriť vlastnú jednoduchú tanečnú choreografiu na vybraný hudobný motív.	
Predviesť a popísať techniku vybraných útočných a obranných herných činností vo vybraných športových hrách, zapojiť sa aktívne do hry v rámci vybraných športových hier.	
Predviesť a popísať techniku základných úpolových cvičení.	
Preplávať technicky správne 50 m vybraným plaveckým spôsobom.	Preplávať 25 m vybraným plaveckým spôsobom.
Absolvovať jednoduchú trať alebo preteky v rámci kurzovej formy výučby sezónnych pohybových aktivít.	

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Pravidlá osvojovaných športových disciplín, dodržiavanie fair-play.	Pravidlá osvojovaných športových disciplín, dodržiavanie fair-play.
Organizácia súťaží, správanie sa športových divákov.	
Významní športovci, tréneri v danom regióne, olympizmus a jeho širšie súvislosti, šport mládeže.	
Atletika – upevňovanie a rozbor techniky – behy, skoky, hody, vrhy.	
Gymnastika – upevňovanie a rozbor techniky – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance.	
Úpoly – upevňovanie a zdokonaľovanie základných úpolových techník.	

Športové hry – nácvik a zdokonaľovanie útočných a obranných herných činností jednotlivca, herné kombinácie, vlastná hra (výber športovej hry závisí od podmienok školy).	
Sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – zdokonaľovanie zručností z rôznych sezónnych pohybových aktivít a možnosti využívania moderných digitálnych technológií a aplikácií pri ich realizácii.	Sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – zdokonaľovanie zručností z rôznych sezónnych pohybových aktivít a možnosti využívania moderných digitálnych technológií a aplikácií pri ich realizácii.

Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.	Poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni.
Rozpoznať situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život a využívať zručnosti v sebaochrane a ochrane svojho okolia.	Rozpoznať situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život a využívať zručnosti v sebaochrane a ochrane svojho okolia.
Orientovať sa v prírode podľa turistických značiek, mapy, buzoly, ale aj prírodných úkazov.	
Vhodne sa vystrojiť a absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok a v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia.	Vhodne sa vystrojiť a absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok a v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia.
Adekvátne reagovať v simulovaných krízových situáciách a navrhnúť praktické postupy a riešenia.	Adekvátne reagovať v simulovaných krízových situáciách a navrhnúť praktické postupy a riešenia.

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrenie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín).	Praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrenie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín).
Výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroje.	Výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroje.
Cvičenia v prírode, orientácia na stanovisku podľa buzoly, určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia táboriska a ohniska.	
Presun terénom s prekonávaním zložitejších terénnych prekážok, základné pravidlá ochrany životného prostredia, pohybové hry v prírode, geocaching.	Presun terénom s prekonávaním zložitejších terénnych prekážok, základné pravidlá ochrany životného prostredia, pohybové hry v prírode, geocaching.
Simulácia vyhlásenia jednotlivých krízových situácií (mimoriadna situácia, núdzový stav, výnimočný stav, vojnový stav, vojna) – povinnosti žiakov a škôl, povinnosti obyvateľstva.	Simulácia vyhlásenia jednotlivých krízových situácií (mimoriadna situácia, núdzový stav, výnimočný stav, vojnový stav, vojna) – povinnosti žiakov a škôl, povinnosti obyvateľstva.